

bahce bakimi

08/06/2008 20:59 by isparta

Bahçenin gelişebilmesi, yapamının sürdürülebilmesi, istenilen görüntünün yakalanabilmesi ancak düzenli bakımla mümkündür. Mekanlarda bulunan bitkilerin türlerine göre deşiben bakım bekileri vardır. Ana hatları ile bakımı özetlersek: Düzenli ve yeterli mevsime göre gübre ve besin takviyesi Gerekli görülen durumlarda ilaçlama yapılması

Düzenli olarak toprağın pH, tuz ve mineral kontrolü yapılması ve dengelenmesi
Ağ aç ve çalıların bakım ya da form amacıyla budanması? ?, S?
?klapma görülen alanlarda gerekli seyreltmelerin yapılması Rüzgar, toprak kayması
vs. dıf etkenlerle zarar görmüş bitkilerin eski konumlarına getirilmesi Bozulma
görülen bitkilerin deşip tirilmesi Çimlerin düzenli aralıklarla biçilmesi
Çimlerde bulunan yabancı otlar? ?n alanı boşmasının önlenmesi, sürekli yabancı ot kontrolü
Çimlerin gübrenmesi, ilaçlanması, aeratör ile havalandırılması, silindirmesi
Çıkan çöp vs. artı kların uzaklaştırılması Unutulmamalıdır ki
yapıyan bir bahçe sürekli ve düzenli bakımla mümkündür. **AYLARA GÖRE**

BAKIM Bahçe ve çiçek bakımı; hergün, belirli zaman ve mevsimlerde ve gerektiğinde olarak düzenli yapılmalıdır. Söz konusu bakım tedbirleri mevsim dönemleri içerisinde aylara bölerek anlatmadan önce, yurdumuzda mevsimlerin bölgeler itibarı ile farklı zamanlarda başladığını ve farklı seyrettiğinin unutulmaması gerekir. Bu nedenle bulunduğunuz yerin iklim özelliklerini mutlaka gözönünde bulundurunuz.

OCAK Kötü havalar boyunca, saksılardaki ve tahta sandıklardaki bitkiler sulanmaz; ama soğukların daha ılımlı olduğu Ege ve Akdeniz yörelerinde sıcaklık 10 derece, havada kuru olduğu zaman az miktarda sulama yapılabilir. Gül ağaçlarının düzenli aralıklarla gözden geçirilmesi, güllerde erken bir tomurcuklanma görülürse hemen budamaya başvurulması gerekir. T? ? rmanlı bitkilerin dolandıkları kafes biçiminde yapıları onarma işleminde bu bitkilerin tomurcukları çıkmadan bağlanmalı? ?dır; bahçedeki bu tür yapıların üstünde biriken kar temizlenir ve hem tırmanlı bitkilerin, hem tırtıllıların durumu gözden geçirilir. Genellikle toprak yüzeyinde rüzgar, az sulama ve soğuk nedeniyle çok tehlikeli bir kabuk oluşur; sık sık kırılabilir, bitki köküne zarar vermesinin yanı sıra, çürümeye, hayvansal ve bitkisel asalıkların yayılmasına yol açar. **PUBAT**

Çiçek vermeyi kesen ağaçlar ve yeniden çiçek veren gül fidanları budanır. Ayın sonuna doğru lüksürlerin ilk budamaları yapılır. Yeniden düzenlenecek alanlar belirlenir. Camlı bölmelerde yıllık otsu bitkiler ekilir; floks, mavi sukeneviri, petunya, hintgülü, menekçe, zinya, aslanoğlu, vb. Özel bir ekme bölümü yoksa bu işlem Mart-Nisan aylarında yapılmalıdır. Çim alanlarda kış gübrenmesi önceki aylarda yapılmadıysa bu ay yapılmalıdır. Pubat ayı, balkonu düzenlemeye başlamak, konuma elverişli bitkileri seçmek için en uygun aydır. Evde camlı bölmelerde yada üstü kapalı sandıklarda bitki yetiştiriliyorsa, tehlikeli olabilecek oranda nem birikmesini önlemek ve bitkilerin solmalarını sağlamak için cam ve kapakları sık sık açılmalıdır: Bu işlem gündüzleri yapılmalı ve cam ile kapakların açılması, bir saatten çok sürmemelidir. Güller Ocak ayında budanmazsa budama bu ay yapılmalıdır. **MART**

Kış aylarında bitkileri korumak için toprağa serilen saman, turba, bitki yaprağı, vb.'den oluşan örtüler son kez yenilenmelidir. Sonbaharda yada kış boyunca tohum olarak ekilen bitkilerin yerlerine dikilmesine de Mart ayında başlanır. Tırmanlı bitkilerin sarıldıkları yerlerdeki bağlar, bağlantı yerleri elden geçirilir. Ayın sonuna doğru sardunların ve öbür çok yıllık bitkilerin saksıları bol gübreli yeni çürük toprağı kullanılarak deşip tirilir. Bitkiler don olayından zarar görmüşlerse yenilenirler. Morsalkım bitkisi budanır. Mart ayında fazla nemini kaybetmeye başlayan toprağı ?n tava gelmesi ile üzerinde her türlü derin işleme veya çapa işlemi yapılabilir. Bitkilerin yıllık gübre ihtiyacının ilk yarısı bu dönemden itibaren Nisan sonuna kadar verilmelidir. Kullanılacak organik gübrenin yanında metrekareye 30 gr. gelecek şekilde yapay kompoze gübrenin toprağa sağılıp hafif bir çapa ile toprakla karışmasını sağlamak ve sulamak, verilecek organik gübrenin besince takviye edilmesi açısından faydalı olacaktır

NÝSAN

En son gül fideleri

yerlerine dikilir. Çiçek açan yada güzel yapraklı ağaççıkların dikimine başlan? ?r. Bir havuza yada akvaryuma su altında yapayan bitkilerin (nilüfer,su sümbülü) yerleştirilmelerine geçilir. Yaz aylarında çiçek açan yıllık bitkiler (Petunya, mine, ninya, karafil, camgüzeli, godetya,, vb.) tahta sandıklara ekilir. Çok yıllık otsu bitkiler (gündüzsefası, aslanağzy, anbrietia, dimorphotega, ayçiçeği,vb.) dikilir. Glayörün, soğanlı begonyanın, yıldız zçiçeğinin, soğanları toprağa gömülür. Çiçeklenmeleri yeni bitmiş tırmanıcı bitkilerin ve ağaççıkların budanmasına başlanır. Asalaklara kar? ?y ve çiçekleri korumaya yönelik ilaçlama uygulanır. (Özellikle güllerde bu ay; küllenme mantar hastalığı ba? ?gösterebilir; tomurcukları ve yeni yaprakları saran bu mantar, boru biçimine getirerek yapraklar? ?n solmalarına yol açar. Tohum ekilen yetiştirme sandıkları nın yada nazik bitki türlerinin bulunduğu saksıların üstleri, gölgelenmelerini sağlayacak bir üst örtü ile kaplanır. Gölgeleme örtüsü saydam muş ambadan yapılır Bu aydan başlayarak sıcaklık ve kuraklık duyarlı türlerde, saksı toprağının üstleri bir tabaka turba ile kaplanır ve bu bitkilerin sulanması azaltılır.

MAYIS

Yık baharda ekilen soğanların (sümbül, lale, nergis, safran)

yıllık otsu bitkilerin ve çiçek veren çok yıllık bitkilerin (çuhaçiçeği, papatya, menekşe, unutmabeni, cerastium) çiçek vermesi biter. Ağaçların (horçiçeği, kiraz, rodedondron, açelya vb.) çiçek vermeleri de sona ererve yepillikle kaplanırlar ; güller çiçek açmaya başlar. Balkona sardunya,ağaçminesi gibi bitkilerin yanına çiçek veren yada yapraklı ağaçsular ve tırmanıcı bitkilerde yerle? ? tirilebilir. Balkon çok güneş alıyorsa perde, hasır yada naylon örtülerin uygun biçimde yerleştirilmesiyle ý pığy k? ?ran bir düzen kurulmalıdır. Bitkinin yapısal özelliklerine, iklime, kullanılan saksı ve toprak cinsine uygun bir sulama rejimi saptanmalıdır. Bitkilerin apıry güneşli saatlerde sulanmalarını, sulama suyunun soğuk olmaması çok önemlidir. Yeşeren soğanların bulunduğu yetiştirme sandıklarına yeni çiçeklerin ekilmesinde iki yola başvurulur: Sođanlar yetiştirme sandıklarında bırakılarak, ayrıca yeni tohumlar ekilir; soğanlar sandıktan alınıp bir kenarda bekletilir ve sandıklara yeni çiçekler ekilir.

HAZİRAN

Tırmanıcı bitkilerin dalları,

tırmandıkları yapıya rafya ipiyle bağlanır. Yık bahar sonunda çiçek açan türlerin tohumları toplanmaya başlanır. (Tohumlar güneşli günlerde güneş altında toplanmalı ve kurumaları için gölgelik bir yerde gazete kağıdı üzerine serilmelidir.) Bitki çiçeklerinden elden geldiğince yararlanılmak isteniyorsa, çiçeklerin taçları solmaya başladığında saplarının ortasından kesilir, biçme denilen bu işlem hem otsu bitkilere, hemde ağaçsulara, hemde yarıağaçsulara uygulanır ve bağ ka goncalar oluşturacak çok sayıda yeni tomurcuğun açmasını sağlar; ayrıca kokulu bitkilerde, tam çiçeklenme dönemine girmelerini geciktirmek için taç goncaları oluşturması açıs? ?ndan çok önemlidir.

TEMMUZ

Bitkilere verilen

su artırılmalı ve asalakların oluş? ?mamasına özen gösterilmelidir. Asalak görüldüğünde hemen asalakları yok eden bir ilaçla gerekli koruma önlemleri al? ?nmalıdır; ilaçlamada en önemli nokta, hangi ilacın hangi asalak için etkili olduğunun bilinmesidir. Yaprakların alt yüzlerinde pas renginde toz halinde bir örümcek ağı görülmesi, kırmızı örümcek bulunduğunu gösterir. Temmuz ayında yapılmaması gereken önemli bir işlem ayıklama işlemidir; (Kuru ve sararmış yaprakların, küçük ve zayıf dalların, solmaya yüz tutan taçların makasla kesilerek temizlenmesi). Güllerde , apıly ağaççık ve süs çalıların dipten çykan ybani sürgünlerin kesilmesi gereklidir. Ayrıca geçen çiçeklerin temizlenmesine devam edilir. Bu işlem güllerde geçen çiçekten sonraki ilk sağ lı kly yaprağın üzerinden kesmek suretiyle yapılır. Yıldız çiçeklerindeki ikinci gonalr kesilip, yalnız zca ilk açan ana goncalar bırakılır. (Böylece taçlar daha büyük olacaktır.) Temmuz ayı ; ayr? ?ca ağaççıkların daldı rma dalı yada dallandırma çubuğu yöntemi ile çoğaltılmalarına en uygun aydır. Leylak ve güllerde gözapısı ile üretim zamanıdır. Yaz boyunca çiçek açan ağaççık ve çalı formu bitkilere, yazlık çiçeklere, özellikle güllere besin takviyesi yapılmalıdır. Çiçeklenme dönemi sonunda gübreleme işlemi son verilmelidir.

AĞUSTOS

Ağustos ayında yazlık çiçekler,

balkon, teras ve saksılarda bulunan çiçekler dibinde gübreleme işlemi son ermiştir. Ön hazırlığı yapılmış ağaç nakilleri bu ayın ikinci yarısından itibaren gerçekleştirilebilir. Çimler hergün sulanıp haftada bir kez kesilir: ay boyunca iki kez "sarı lekelerin" oluşmalarına karşı özel maddeler kullanılarak mikroptan arındırılır. Nilüfer vb. bitkilerin buldukları havuzlar eski yaprakların ve solan çiçeklerin çürüyüp suyu zehirlemelerini önlemek için düzenli bir biçimde temizlenir. Yeşil ağaççık ve çalı formu bitkilerin ikinci budaması bu ayın yarısından itibaren başlanarak yapılır. Çit bitkilerinde budaması yapılmalıdır. Bu bitkilerin her tarafının yıptan

yararlanabilmesi için yukarı? ?dan apağıya doğru genişleyen bir budama yapılmalıdır. Ağustos sonu ile Eylül sonu arası durgun gözabırsı zamanıdır. Bu ay içerisinde Eylülde çim ekilecek alanların toprak hazırlı? đđ yapılır. Sulama, biçim, yabancı ot ayı klama,ilaçlama vb. ipelemlere devam edilir. Asalaklar bulunup bulunmadığın? ?, toprak yüzeyinin kireç bağlayıp (kefelenme) bağlamadığ sürekli izlenmelidir. Soğanlı bitkilerin, otsu bitkilerin ve ağaçlar? ?n dipleri özenle temizlenmeli, diğ aralıkları dar küçük bir el tırmığı kullanarak çürük toprağı kaplayan kireç tabakası sık sık alınmalıdır. Ayın 10-15 ine doğru yeni güllerin " dinlenmeye alınması" na, yani yaz budaması nın yapılıp, aynı zamanda sulamanın bir süre için kesilmesine bağlanır. Böylece, gül fidanların? ?n normal geliş meleri durdurulur ve dinlenme boyunca bitkiler, sonraki çiçek verme dönemi için besin ve güç biriktirirler. Sonra, bitkinin hem yaprakları, hem toprağı bolca sulanır, geceleri çiy olan bölgelerde, bitkiler gün battıktan sonra sulanmamalıdır.

EYLÜL

Ađustos ayı nda tatile çýkılmış ve bitkiler susuzluktan etkilenmişlerse, budanmalıdır. Budamadan sonra, bahçe sopsasıyla toprağın sert ve tıkmaz tabakası kaldırılarak bitki iyice beslenip, bolca sulanmalı, sonrada organik yada mineral gübreyle gübrenmelidir. Bitkinin yeni bir çiçek verme dönemine girmesi istendiğinde, bolca budanmalı, yaprakları her 5 günde bir üçkez yılatılmalı, yapraklar yılatılırken suyun içerisinde hormon uyarcı bir madde koyulmalı, haftada iki kez kökten yapılan sulamada flor bazlı bir madde kullanılmalı, arkadan hemen demir sülfat ve su karışımından oluşan sulama suyuyla, haftada 2 kez bir başka sulama yapılmalıdır.(Bu iki değişik sulama bitkinin normal sulamasına ek olarak gerçekleştirilmelidir.) Çok önemli ipelemlerden biride saksıların temizlenmesidir; bitki çý kartılır, toprak bopaltılır içine yeni toprak konulmadan önce saksı iyice yıkanır ve mikroptan arındırılır. Sonbahar yağmurları ile toprak ipeleme tavına gelir, ekim dikim yapı lmasa bile toprağın kıpı iplenmiş olarak geçirmesi yararlı olur. Sonbahar hatta ilkbaharda dikilecek fidanların yerlerinin hazırlanması faydalı olur. Sonbahar dikimlerinin erken yapılmasında fayda vardır. Kıp öncesinde dikilen fidanlar köklerini çalıptırarak zaman bulabilirler kıp ? ?artlarına daha mukavim olacaktıdır. Bu arada topraksız fidanların Kasım ayında dikilmesi gerektiğini unutmayınız. Özellikle boylu ve dallı fidanların dikim sonrası ?nda rüzgardan etkilenmelerini önlemek için fidan gövdesine zarar vermeden gergi yapmak gereklidir. Klş lık çiçek fidelerini ve baharda açan soğanlı çiçekler dikilebilir. Büyük ađaç nakilleri gerçekleştirilebilir. Baharda dikilen soğanlı çiçeklerin soğanları bu ayda, özellikle kuru havalarda sökülür. Kuru ve havadar yerlerde saklanı r.

EKİM

Bahçenin durumuna göre yapmak istediğ iniz ipelemlere göre krizma (derin ipeleme), belleme, çapa veya fidan çukuru açılması gibi her türlü toprak ipelemesi için Ekim ayı ideal aydır. Toprak ipelemeden önce organik gübre verilmesi ideal olur. Kökleri kap içerisinde topraklı her türlü fidan dikimi yapılabilir. Yine kıpılık çiçek fidelerinin, baharda açan lale, sümbül, nergis gibi soğanlı çiçeklerin dikimine devam edilir. Adonis, gündüzsefsi, kahkahaçiçeği, kazayağı, kupa, floks ekilebilir. Sardunyalardan çelik alınarak üretimleri yapılabilir, baharda dikilmiş soğan ve yumru bitkiler ilk donlardan önce sökülmelidir; (begonya, yıldız, k? ?na, glayör vb.) Çok yıllık otsu bitkilerin ve ağ açıkların saksılarındaki tođrđın yüzey bölümü yenilenip, yerine yeni, gübreli toprak konur. Küme halinde yada tırmancı özellikte yeni ağ açıklar dikilir. En narin bitkilerin toprak yüzeyleri turba yada ambalajlarda yararlanılan saman kullanılarak kaplanmaya bağlanır; daha az dayanıklı bitkiler balkonun en havadar ve güneş alan bölümünde toplanır.

KASIM

Hava ve toprak kopulları uygun olduğu sürece her türlü toprak ipelemleri yapılır. Kıp öncesinde yabansı otların ayı klanması ve bitki diplerinin kabartılması uygun olur, ayrıca kök diplerinin torf, yaprak çürüntüsü kompost, v organik gübre ile örtülmesi kıp p artlarına hazırlık açısından yararlı olur. Gerek kökleri kap içerisinde topraklı, gereks çýplak köklü fidanların dikimi için bu ay idealdir. Dikimler toprak kar ve don yüzünden ipelemez hale gelinceye kadar sürdürülebilir. Bu ay dikim ayı olduğu kadar budama ayıdır da. Sonbahar budaması özellikle çiçeklerini baharda meydana getirdikleri sürgünler üzerinde veren ađ açık? ?k ve süs çalıları için önemlidir. Güllerde budama, dal ve sürgünlerin yarı yerinden kesilmesiyle yapı lırken diğ bitkilerde budama bekli, bitkinin cins ve ihtiyacına göre ayarlanmalıdır. Bu dönemde budanan dal ve sürgünlerin uçları kıpın donabilir. O zaman bu ölü uçların baharda yeniden kesilmesi gerekir.